

Sosyal Bilimlerde Ödev Yazmak

Üzerine Nadide Tavsiyeler

Dr. Seçkin Barış Gülmez
Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi

Sosyal Bilimlerde Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora seviyelerinde ödev yazma olayı nasıldır, beklentiler nelerdir, ne yapmalı ne yapmamalı, işte bu bilgiselde. Kemerlerinizi bağlayın.

Aynı tezde olduğu gibi, ödevinizde de ilk bulmanız gereken şey konu ve sorudur. Bazı derslerde verili bir soru listesi olur ama bazılarında konuyu ve soruyu sizin belirlemeniz beklenir. Derste ilginizi çeken bir konu üzerinden analitik (neden, nasıl, ne derece) bir soru türetin.

Çok basit ve genel bir soru olabilir, ya da dar kapsamlı spesifik bir vakayla ilgili de olabilir. Örneğin, 1 Mart 2003 tezkeresi neden TBMM’de reddedilmiştir gibi bir özel soru ya da dijital diplomasi dış politikayı ne ölçüde etkilemektedir gibi genel bir soru sorabilirsiniz.

Özellikle İngilizce ödev yazacak arkadaşlar için, ödevinize doğru cümle kalıplarıyla başlayabilmeniz için aşağıdaki örnekleri bırakıyorum. Bu kelime alternatiflerinden kendinize kombin yapıp ödevde başlayabilirsiniz:

“This essay aims/seeks to offer/extend a valid/plausible answer/explanation to the question of why ... Crisis/issue/conflict is still unresolved/has proved so difficult to settle with reference to/relying on different perspectives/arguments/approaches in the scholarly literature. This essay aims to discuss/reveal/examine the main determinants of/factors/reasons behind the persistence of / failure of a solution to the conflict/issue/problem... This essay discusses how the Covid-19 pandemic altered/shifted/transformed/changed World politics/international relations/Turkish foreign policy/US-China rivalry/the conduct of diplomacy worldwide.”

Sorunuzu bulduktan sonra kendinize bir akademik kaynak listesi hazırlayın. Bu kaynaklar doğrudan sorunuzla/konunuzla alakalı olmalı. Amacımız, aynı tezdeki literatür taraması mantığında olduğu gibi, sorunuza literatürde ne gibi yanıtlar verilmiş onu araştırmak.

Ödevinizin yapısı nasıl olmalı? Eğer 3000 kelimelik bir ödevse başıtçe;

- Giriş (500 kelime),
- Gelişme (literatür taraması, ampirik/yöntem/teorik tartışma) (2000 kelime)
- Sonuç bölümleri (500 kelime)
- Kaynakça (kelime sınırına dahil değil)

Giriş Bölümü Hakkında

Giriş bölümü, ödevinizin sorusuyla başlar ve konunun önemini kısaca vurgular. Daha sonra ödevin sonraki bölümlerinde neler tartışılacağına dair bir paragraf kadar ön bilgi verir. Bu ön bilgi verme işine şu cümle kalıplarıyla başlayabilirsiniz: *“The outline of the essay is as follows/threefold...”* ya da *“The essay is organized into three/four parts/sections. First, it will discuss.... Second, it will scrutinize, Finally.....”*

Bu tekniği akademik makale yazarlar da yapabilir. Ben hep böyle yapıyorum, genel uygulama da böyle

Giriş bölümünün sonunda ilk başta sorduğunuz sorunuza ödeviniz ne yanıt veriyor onu kısaca yazabilirsiniz: *“Literatür tartışmaları ve ampirik veriler ışığında, ilgili soruya yönelik şu yanıtın diğerlerine kıyasla daha açıklayıcı olduğu görülmektedir”*, gibi.

Giriş bölümü bence bu kadar yeterli gelir. Tezde söylediğim gibi ödevde de tavsiyem, giriş bölümünün en son yazın çünkü bitmiş eseri tanıtmak ve bitmiş çalışma üzerinden konunuzun önemini açıklamak daha derli toplu bir giriş bölümü yazmanıza destek olacaktır.

Gelişme Bölümü Hakkında

Gelişme bölümü/bölümleri, hangi sınıfta olduğuna göre değişen ağırlıkta olur. Örneğin lisans ve yüksek lisans ödevleri için gelişme bölümü literatürün tartışılması yeterli olabilirken, doktora için ayrıca ampirik ve hatta yöntemsel tartışma/uygulama bile gerekebilir.

Lisans ve YL için gelişme bölümünde esas yapılması gereken şey, sorunuza yönelik literatürdeki tartışmaları karşılaştırmalı olarak incelemektir. Sorduğunuz soruya literatürde kaç farklı yanıt var ve hangi yanıt daha çok/sık vurgulanmış bunun bir fotoğrafını çekmeniz iyi olur.

Halihazırdaki akademik çalışmalar o konuda hangi argümanları/eleştirileri getirmiş, bunu tartışmalısınız ödevinizde. Hangi yazarlar sorunuza hangi yanıtları getirmiş ve bunu hangi örneklerle desteklemiş, birbirlerini eleştirmişler mi, nasıl?

Kısacası, gelişme bölümünde sizin şöyle bir çıkarım yapmış olmanız gerekiyor: Araştırma soruma yönelik akademik literatürde X sayıda yanıt var. Bu fotoyu çektikten sonra hangi eser ne yanıtı nasıl vermiş bunu detaylandırmalısınız.

Burada bir de neyin akademik kaynak olduğunu belirlemek de önemli. Akademik dergi makaleleri, akademik kitaplar ve kitap bölümleri, üniversitelerin çalışma kağıtları (working paper) akademik kaynaktır. Ben mastır ve Doktora tezlerini kabul etmiyorum henüz yayınlanmadıkları için.

Gazete haberleri, köşe yazıları vs bunlar ampirik veridir akademik kaynak olarak kabul edilmez. Ayrıca Academia ve Resarchgate'ten bulduğunuz yazıların da akademik olup olmadığı meçhul bence. Google Scholar, JSTOR, üniversite kütüphanelerinin arama motorları işinizi görür.

“ Gelişme bölümünde ne yapmamasınız? Dünya bir toz bulutuydudan başlayıp konunun tarihçesini anlatmayın sakın. Buradaki püf nokta şu: Eğer Vikipediya'dan ulaşabiliyorsanız, o bilgileri ödevinizde kullanmaya gerek yok.

YL/doktoralar gelişme bölümünde eleştirel olabilir. Size göre literatürde belirtilen yanıtlar gerçekten tatmin edici mi? Yeter seviyede açıklama/örneklendirme/kanıtlama yapılıyor mu? Buna rağmen hala literatürde bir açık var mı? Sizin daha iyi bir yanıtınız var mı? Varsa bunun tartışmasını detaylı olarak sonuç bölümünde yapabilirsiniz.

YL ve Doktoralar gelişme bölümünde literatüre ek olarak teorinin vakaya uyarlamasını da yapabilir. Örneğin, Neoklasik realizmin üç imgesinden konunuzu açıklayabilirsiniz ampirik verilerle.

Doktora için gelişme bölümünde bir de uygulama kısmı olmalı. Yani sadece literatür taramak yetmez. Bu literatürdeki argümanları test edebileceğiniz, bir vakaya uygulayabileceğiniz tartışma olmalı.

Geçen yıl FPA doktora dersimde bir öğrencim Türkiye'nin dijital diplomasisinin ne derece etkili olduğu üzerine bir ödev yazdı. Gelişme bölümünde literatürün yanında bir de ampirik uygulama yaptı. Dışişleri Bakanlığımızın belirli yıllar arasındaki Türkçe ve İngilizce twitlerini karşılaştırmalı inceledi ve literatürde verilen kategorilere göre tasnifleyip buradan bir etkinlik incelemesi yaptı. YL ve Lisansta böyle bir şey aramam ama doktoradaki arkadaşlara acımam bu konuda. Herkes böyle yapmıyor olabilir saygım sonsuz.

Sonuç Bölümü Hakkında

Sonuç kısmı, artık ödevinizin sorusuna yanıt verdiğiniz bölümdür. Bu çalışma şu soruya yanıt aradı ve literatürde şu yanıtlar olduğunu tespit etti gibi bir başlangıç yapıp, sonra sizin analizinize göre literatürdeki hangi yanıt/yanıtların diğerlerine göre daha açıklayıcı olduğunu örnek/kanıt göstererek tartışmalısınız. Yani halihazırdaki bir yanıt sizce en doğru yanıtısa, neden ve nasılinı sonuç kısmında tartışmalısınız. Ya da literatürdeki tüm yanıtların belli oranda açıklama gücü vardır ve bir bütünlük oluşturuyordur, onu da belirtin.

Veya literatürün gözden kaçırdığı sizin bir alternatif açıklamanız vardır. Onu ampirik kanıtlarıyla tartışsınız. Zaten literatürde boşluk bulup alternatif yanıt veren lisans/YL öğrencilerinde kesin akademisyen kumaşı vardır, havada kaparlar o zaman sizi. *Ver elini Harvard :)*

Son olarak, ödevlerinizde doğrudan alıntı yapmaktan kaçınmın. Sadece istisnai durumlarda, yani bir eserdeki ifadeyi başka cümleyle açıklamak mümkün değilse o zaman o cümleyi alıntılatabilirsiniz. Onun dışında kendi cümlelerinizle eserlerin argümanlarını tartışın.

Bir de şu var: Bir kaynağın aynı sayfasındaki argümanlarını beş altı cümle tartıştınız, nasıl referans gösterirsiniz? Genel öğrenci pratiği: son satırın sonuna referansı yapıştırırım. Bu yanlış arkadaşlar. Kaç cümle kullanıyorsanız bir kaynağın fikirlerini, her cümlelin sonuna referans gösterin. Aynı sayfaya tekrar tekrar referans gösterecekseniz ikinci referanstan itibaren İngilizcede Ibid, Türkçe'de A.g.e yazın. Fazla atıf göz çıkarmaz. Ama eksik atıf candan eder :)

En son olarak da ödev yazma ve referanslama ile ilgili ders slidelarımı buraya bırakayım, tıklayarak ulaşabilirsiniz. Özellikle referanslamaya yeni başlayanlar için iyi olabilir.

Şimdilik ödev tüyoları bu kadar. Umarım somut bir fikir vermiştir. Herkese final ödevlerinde başarılar dilerim.

Soru ve talepleriniz için: baris.gulmez.2009@live.rhul.ac.uk

#IKCUIROCKS

Seçkin Barış Gülmez

<https://twitter.com/sbarisgulmez>

baris.gulmez.2009@live.rhul.ac.uk

Bu yazı Sayın Seçkin Barış Gülmez hocamızın Twitter sayfasında öğrencilerine paylaştığı çok değerli bilgiler kopyalanıp bir araya getirilerek hazırlanmış ve hocamızın izni ile bu sitede yayımlanmıştır. Okunuşun kolay olması için sosyal medyadaki üslup aynen kopyalanmıştır.